

A9-0205/2023

1.6.2023

IZVJEŠĆE

o sustavu europskih škola: trenutačno stanje, izazovi i perspektive
(2022/2149(INI))

Odbor za kulturu i obrazovanje

Izvjestiteljica: Ilana Cicurel

SADRŽAJ

	Stranica
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	3
OBRAZLOŽENJE	12
INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU	15
POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU	16

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o sustavu europskih škola: trenutačno stanje, izazovi i perspektive (2022/2149(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članak 165. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
- uzimajući u obzir Konvenciju o Statutu Europskih škola¹,
- uzimajući u obzir studiju provedenu 9. lipnja 2022. za svoj Odbor za kulturu i obrazovanje naslovljenu „Sustav europskih škola: trenutačno stanje, izazovi i perspektive”²,
- uzimajući u obzir izvješće Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj iz prosinca 2022. naslovljeno „PISA for Schools: How The European Schools Compare Internationally 2022” (PISA za škole: Usporedba europskih škola na međunarodnoj razini 2022.),
- uzimajući u obzir završno izvješće Europske agencije za posebne potrebe i uključivo obrazovanje iz 2022. naslovljeno „External Evaluation of the Implementation of the European Schools’ Action Plan on Educational Support and Inclusive Education” (Vanjska evaluacija provedbe akcijskog plana europskih škola za obrazovnu potporu i uključivo obrazovanje),
- uzimajući u obzir izvješće Europskog revizorskog suda od 25. studenoga 2022. naslovljeno „Izvješće o godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji europskih škola za financijsku godinu 2021.”,
- uzimajući u obzir Međuinstitucijski proglas o europskom stupu socijalnih prava³,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 27. rujna 2011. o sustavu europskih škola⁴,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. studenoga 2021. o europskom prostoru obrazovanja: zajednički holistički pristup⁵,
- uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 19. svibnja 2022. o uspostavi europskog prostora obrazovanja do 2025. – mikro kvalifikacije, individualni računi za učenje i učenje za održiv okoliš⁶,

¹ [SL L 212, 17.8.1994., str. 3.](#)

² Studija – „Sustav europskih škola: trenutačno stanje, izazovi i perspektive”, Europski parlament, Glavna uprava za unutarnju politiku Unije, Resorni odjel B – Strukturna i kohezijska politika, 9. lipnja 2022.

³ SL C 428, 13.12.2017., str. 10.

⁴ [SL C 56 E, 26.2.2013., str. 14.](#)

⁵ SL C 205, 20.5.2022., str. 17.

⁶ [SL C 479, 16.12.2022., str. 65.](#)

- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. ožujka 2021. o oblikovanju politike digitalnog obrazovanja⁷,
 - uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 7. srpnja 2016. o provedbi Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom uz poseban osvrt na zaključne napomene Odbora UN-a za prava osoba s invaliditetom⁸,
 - uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za kulturu i obrazovanje (A9-0205/2023),
- A. budući da je sustav europskih škola jedinstven sustav koji je od svojeg osnutka pedesetih godina 20. stoljeća pokazao prednosti i kvalitete, što je vidljivo, primjerice, u priznanju europske mature u svim državama članicama i u stalnom rastu broja akreditiranih europskih škola; budući da bi svi građani EU-a trebali moći uživati u koristima takvog obrazovanja;
- B. budući da bi svatko trebao imati priliku ostvariti koristi od vrste obrazovanja koju pruža sustav europskih škola i da se svakom školskom sustavu diljem Europske unije mora omogućiti ostvarivanje koristi od pedagoškog stručnog znanja u okviru sustava europskih škola;
- C. budući da je sustav europskih škola, kombiniranjem obrazovnih sustava država članica – preko paralelnih jezičnih odjela – sa snažnom europskom dimenzijom, osjećajem pripadnosti i kulturnog identiteta, višejezičnim obrazovanjem i usmjerenošću na znanost, tehnologiju, inženjerstvo, umjetnost i matematiku, kao i na pedagoške inovacije, laboratorij i izvor iskustva za reformu obrazovanja i za stvaranje europskog prostora obrazovanja;
- D. budući da bi sustav europskih škola trebao biti u potpunosti usklađen s obrazovnim politikama koje predlaže Europska unija; budući da je središnji cilj sustava europskih škola olakšati mobilnost i prebacivanje u sve nacionalne obrazovne sustave i iz njih, pri čemu države članice moraju osigurati pravedan i jednak prijenos rezultata učenja u okviru sustava europskih škola;
- E. budući da upravljačka struktura sustava europskih škola ima prednost održavanja izravne veze s državama članicama, ali joj je potrebna reforma s obzirom na očita ograničenja u pogledu donošenja odluka, upravljanja promjenama te strukturirane razmjene najboljih praksi s nacionalnim obrazovnim sustavima;
- F. budući da je potrebno proširiti ulogu Komisije u sustavu europskih škola i oblike njezina djelovanja jer je njezino sudjelovanje trenutačno ograničeno na proračunska pitanja, pri čemu se izostavljaju jednako važni obrazovni i operativni aspekti te aspekti u pogledu ljudskih resursa;
- G. budući da postoje veliki nedostaci u trenutačnom sustavu zapošljavanja nastavnika u sustavu europskih škola, što dovodi do neusklađenosti između potreba na terenu i

⁷ SL C 494, 8.12.2021., str. 2.

⁸ [SL C 101, 16.3.2018., str. 138.](#)

stvarnog osoblja koje države članice upućuju na rad, do problema s godišnjim planovima zapošljavanja, poteškoća pri pronalasku kvalificiranih nastavnika i osoblja, nesigurnih radnih uvjeta za lokalno zaposlene nastavnike o ostalo nastavno osoblje te do problema s kontinuiranim stručnim razvojem; budući da postoji potreba za povećanjem privlačnosti sustava europskih škola u okviru nastavne zajednice;

- H. budući da, unatoč napretku koji je sustav europskih škola ostvario u pogledu uključivanja učenika s posebnim potrebama, invaliditetom ili razlikama u učenju, postoji nedostatak psihološke potpore i sve veća potreba za intenzivnom potporom; budući da su komunikacija i odgovarajući paketi za zapošljavanje od presudne važnosti kako bi se osiguralo da nastavno osoblje i psiholozi pružaju kvalitetnu, prilagođenu i kontinuiranu potporu učenicima;
- I. budući da sustav europskih škola mora osigurati jednaku zaštitu svih jezika EU-a, uključujući male jezike, te promicati jezičnu i kulturnu raznolikost uz istodobno jačanje europske dimenzije učenja; budući da treba pozdraviti planove da do 2028. u osnovnim i srednjim školama u Bruxellesu budu zastupljeni svi jezici;
- J. budući da roditelji imaju ključnu ulogu u školama, među ostalim organiziranjem izvannastavnih aktivnosti i pružanjem usluga prijevoza i ostalih usluga, te da ih zastupaju posebna udruženja roditelja;
- K. budući da sredstva EU-a čine većinu proračuna sustava europskih škola, zbog čega Parlament mora strože nadzirati upravljanje sustavom europskih škola i njegovu funkcioniranje, a ciljevi i investicijski prioriteti koje je EU usvojio u području obrazovanja trebali bi se bolje odražavati u tom sustavu;
- L. budući da je činjenica da se neke zemlje domaćini, koje su odgovorne za osiguravanje i održavanje školskih zgrada, ne pozivaju na odgovornost dovela do velikih problema, posebno u Bruxellesu gdje su škole prenapučene; budući da su ti problemi ostavljaju teške posljedice na standard obrazovanja i organizacijske aspekte te na sigurnost, zaštitu i dobrobit učenika i osoblja;

Trenutačno stanje i vizija

1. ističe potrebu za kritičkom i detaljnom procjenom svih aspekata sustava europskih škola te za reformom kojom bi se sustav učinio otpornim na buduće promjene, kojom bi se proširile aktivnosti informiranja i osiguralo da sustav služi kao model za razmjenu dobrih praksi među obrazovnim sustavima;
2. poziva Odbor guvernera europskih škola (dalje u tekstu: „Odbor guvernera”) da ažurira misiju, načela i ciljeve sustava europskih škola u obliku nove „povelje o sustavu europskih škola” primjerene 21. stoljeću koja pruža novu viziju sustava i realistične ciljeve u skladu s kojima bi se mogao evaluirati, i to na temelju internog i vanjskog stručnog znanja; poziva da se ta nova „povelja o sustavu europskih škola” uvede do kraja 2024.;

3. poziva Komisiju da procijeni ulogu sustava europskih škola u uspostavi europskog prostora obrazovanja, među ostalim u pogledu učenja jezika i snažne europske dimenzije učenja, te u automatskom uzajamnom priznavanju diploma na području EU-a na temelju utvrđenog modela europske mature;
4. poziva na integriraniju i aktivniju ulogu Komisije, posebno u pogledu međusobnog povezivanja sustava europskih škola i europskog prostora obrazovanja; izražava izričitu želju da Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu aktivno sudjeluje u djelovanju Komisije u pogledu sustava europskih škola;
5. poziva na veću odgovornost i transparentnost, stroži parlamentarni nadzor i kontrolu te bolju komunikaciju kako bi se poboljšali vidljivost i razumijevanje sustava europskih škola i europske mature ma svim razinama;
6. podsjeća države članice na njihovu obvezu jamčenja i održavanja nediskriminirajućeg upisa na sveučilišta u skladu s Konvencijom o Statutu europskih škola te jamčenja potpunog obrazovanja i akademskog napretka i za studente bez jezičnog dijela; poziva Odbor guvernera i države članice da osiguraju pravedno i ravnopravno prenošenje rezultata učenja iz sustava europskih škola i europske mature u svoje tablice jednakovrijednosti te da provedu potrebne ispravke u nacionalnim konverzijskim sustavima kako bi se u potpunosti poštovalo načelo jednakog postupanja i osiguralo da se svi učenici mogu uspješno preseliti u bilo koju državu članicu;
7. poziva na bliži odnos između sustava europskih škola i lokalnih, regionalnih i nacionalnih obrazovnih ekosustava, posebno razmjenom najboljih praksi i suradnjom u programima i aktivnostima s partnerskim školama iz nacionalnih sustava;

Rukovođenje, upravljanje i pravna pitanja

8. poziva Komisiju da do kraja 2024., u suradnji s Uredom glavnog tajnika europskih škola i Odborom guvernera te pod vodstvom neovisnog predsjedatelja, provede detaljno preispitivanje rukovoditeljskih i upravljačkih struktura u okviru sustava europskih škola, kao i u svakoj pojedinoj školi, te da u okviru tog preispitivanja ispita uloge, odgovornosti i strukture na svim razinama, da procijeni razinu neovisnosti funkcija i moguće sukobe interesa te da utvrdi regulatorne probleme koji su smetnja za sustav europskih škola;
9. ustraje u tome da je potrebno pojednostaviti i povećati fleksibilnost donošenja odluka Odbora guvernera alternativnim sustavom glasanja s poboljšanim savjetovanjem dionika sustava europskih škola kako bi mu se omogućilo da bolje odgovori na potrebe škola; osim toga, inzistira na točnom priopćavanju odluka unutar sustava europskih škola;
10. poziva na jasne odgovornosti, transparentno donošenje odluka, dvogodišnje ocjenjivanje uspješnosti te planove osposobljavanja i razvoja za sve članove rukovodstva, uključujući strukturiranu obuku, na središnjoj razini i na razini škola;
11. traži od Ureda glavnog tajnika europskih škola i trojke Odbora guvernera da od 2024., u suradnji sa svim dionicima sustava europskih škola, Parlamentu dostavljaju detaljno,

zajedničko godišnje izvješće o sustavu europskih škola, što bi Parlamentu omogućilo da prati napredak u provođenju reformi i ostvarivanju ciljeva, ukaže na kritične probleme i preuzme stalnu ulogu u nadzoru promjena i upravljanju njima;

12. poziva Odbor guvernera da:

- (a) pojasni primjenjivost primarnog i sekundarnog zakonodavstva EU-a na sustav europskih škola;
- (b) procijeni usklađenost sa standardima u području zdravlja, sigurnosti i zaštite u školama;
- (c) osigura da su ugovorni i radni uvjeti lokalno zaposlenih nastavnika u potpunosti u skladu sa zakonodavstvom i načelima EU-a i država članica u području zapošljavanja;
- (d) izmijeni pravilnik o osoblju i Opća pravila europskih škola te izričito pojasni nadležnosti Odbora za pritužbe u odnosu na nacionalne sudove i time osigura da nema nedostataka u pravnoj zaštiti;
- (e) uspostavi funkciju neovisnog pravobranitelja za rješavanje pritužbi o nepravilnostima u postupanju i za posredovanje u sukobima te
- (f) razvije kodeks dobrog administrativnog postupanja za upravljanje školama na svim razinama;

13. traži reviziju mandata Europskog revizorskog suda i Službe Komisije za unutarnju reviziju za davanje godišnjih mišljenja i preporuka o raznim aspektima sustava europskih škola te traži da se ta mišljenja i preporuke iznesu Parlamentu u okviru rasprava o zajedničkom godišnjem izvješću o sustavu europskih škola;

Resursi, infrastruktura i osoblje

14. potiče države članice na to da u potpunosti ispune svoje obveze prema sustavu europskih škola, posebno u pogledu upućivanja kvalificiranih nastavnika i ostalog nastavnog osoblja na rad i osiguravanja odgovarajuće infrastrukture (prikladnih prostora te njihova održavanja i nadogradnje) te poziva na obvezujući sustav izravnih financijskih doprinosa kako bi se osigurala veća fleksibilnost i sigurnost kako za sustav europskih škola tako i za države članice;

15. poziva na osnivanje posebne radne skupine do sredine 2025., koju bi činili predstavnici svih sudionika u proračunu sustava europskih škola i u kojoj bi sudjelovali relevantni pedagoški stručnjaci iz Ureda glavnog tajnika europskih škola, Komisije i država članica, u svjetlu planirane revizije postojećeg sporazuma o dijeljenju troškova tijekom školske godine 2025./2026., s mandatom za davanje konkretnih prijedloga za rješavanje kritičnih problema povezanih s resursima i za razvoj sveobuhvatnog, adekvatnog i održivog modela podjele troškova kojim će se sustavu europskih škola omogućiti da ispuni svoju misiju u skladu s novom „poveljom o sustavu europskih škola”;

16. potiče države članice domaćine da uključe infrastrukturu sustava europskih škola u sve nacionalne planove ulaganja u školsku infrastrukturu; traži od Komisije i država članica da surađuju kako bi se osiguralo da sustav europskih škola može imati koristi od predstojećih isplata državama članicama iz Mehanizma za oporavak i otpornost, uzimajući u obzir predstojeće evaluacije nacionalnih planova i sva relevantna ažuriranja, kao što su ažuriranja povezana s poglavljima o programu RepowerEU;
17. poziva Odbor guvernera da hitno riješi problem stalnog nedostatka nastavnika i za sve osigura stabilno i pravedno zaposlenje zadržavanjem osoblja i smanjenjem njegove fluktuacije, čime bi se također izbjegao odljev mozgova; u tom pogledu poziva na dodatna sredstva te na čvršći i pravedan paket mjera za zapošljavanje upućenog i lokalno zaposlenog osoblja, s konkurentnim naknadama, ravnopravnijim plaćama za odgojitelje u dječjim vrtićima, učitelje u osnovnim školama i srednjoškolske nastavnike, jasnim i stabilnim radnim statusom, sustavom trajnog stručnog usavršavanja i izgledima za daljnji razvoj karijere u sustavu europskih škola i izvan njega;
18. poziva na veću autonomiju nastavnika i škola kako bi im se omogućilo da bolje odgovore na konkretne potrebe i situacije, uz istodobno strogo jamčenje da je ta veća autonomija popraćena jačim mehanizmima ocjenjivanja i odgovornosti kako bi se zajamčili usklađeni standardi;
19. poziva na uvođenje dodatnih radnih mjesta u školama za srednje rukovodstvo koje će se baviti uvođenjem visokokvalitetnih metodologija podučavanja i kurikuluma, te na transparentnost i otvorenost u svim nacionalnim postupcima upućivanja;
20. prepoznaje i potiče rad školske zajednice, posebno roditelja, u školskom životu, primjerice u pružanju izvannastavnih aktivnosti, te ustraje u tome da je potrebno pratiti aktivnosti škola kako bi se zajamčili dobro upravljanje, odgovarajuće pedagoške kvalifikacije, cjenovna pristupačnost i uključivost; podsjeća na to da se Konvencijom roditeljima daje uloga u upravljanju sustavom europskih škola i traži da se ta uloga prizna na odgovarajući način;
21. poziva na hitnu godišnju reviziju politike upisa i školarina kako bi se zajamčilo mjesto za sve učenike prve kategorije, kako bi se socioekonomska kombinacija proširila otvaranjem sustava europskih škola za više kategorija učenika te kako bi se iskoristio puni potencijal akreditiranih europskih škola, uključujući rješavanje problema prenapučenosti; ističe važnost stroge provedbe pravila upisa braće i sestara u istu školu i ustraje u tome da pravni troškovi ne bi smjeli spriječiti roditelje ili zakonske skrbnike da podnesu žalbu na odluke središnjeg tijela za upis kojima se krše pravila o upisu;
22. nadalje poziva Odbor guvernera da radi na ambicioznom planu mobilnosti u okviru sustava europskih škola na svim razinama, koji će se redovito ažurirati, kako bi školski prijevoz postao učinkovitiji, cjenovno prihvatljiviji, pristupačniji i zeleniji;

Obrazovna i pedagoška kvaliteta

23. poziva Odbor guvernera da učvrsti obrazovne i pedagoške standarde na sljedeće načine:

- (a) osnivanjem radne skupine s odgovarajućim pedagoškim stručnim znanjem koja će provoditi otvorena, transparentna i redovita savjetovanja s dionicima i preispitivati pristup osiguranja kvalitete uspostavljen u okviru reforme europskih škola iz 2009., čime će se osigurati da se revizija dovrši do sredine 2024., da se od tada redovito ažurira, da je popraćena jasnim pokazateljima te da se prati i ocjenjuje;
 - (b) uvođenjem poboljšanog i odgovornog sustava kontrole koji bi uključivao odjel za jamčenje kvalitete u okviru Ureda glavnog tajnika europskih škola sastavljen od stalnih i upućenih glavnih inspektora, inspekcije određenih područja i daljnje povezane postupke koji uključuju akreditirane europske škole;
 - (c) jačanjem uloge Odjela za pedagoški razvoj i Zajedničkog odbora za podučavanje pri Uredu glavnog tajnika europskih škola te
 - (d) osiguravanjem sudjelovanja sustava europskih škola u programima i inicijativama EU-a kao što su Akademije za stručno usavršavanje učitelja u okviru programa Erasmus+ i europski prostor obrazovanja;
24. poziva Odbor guvernera i Ured glavnog tajnika europskih škola da do kraja 2024. razviju strategiju za trajno stručno usavršavanje i uvodni program za nastavnike i ostalo nastavno osoblje u cijelom sustavu europskih škola te ustraje u širokom pristupu trajnom stručnom usavršavanju, među ostalim u pogledu tema i metodologija, radi širenja mogućnosti za razvoj karijere te postizanja kolektivne učinkovitosti i stvaranja formalnih struktura koje podupiru učitelje u osmišljavanju, provedbi, evaluaciji i razmjeni pedagoških materijala i najboljih praksi u učionicama i u cijelom sustavu;
25. poziva države članice da iskoriste puni potencijal iskusnih nastavnika sustava europskih škola da postanu voditelji osposobljavanja i mentori u nacionalnim sustavima, traži od Odbora guvernera da uvede poticaje i smjernice u tu svrhu te ističe ulogu koju bi sustav europskih škola trebao imati u uspostavi modula za europske nastavnike koji će biti dio početnog strukovnog osposobljavanja nastavnika diljem EU-a;
26. ustraje u tome da škole iskorištavaju potencijal personaliziranog učenja; poziva Odbor guvernera da učvrsti postojeće okvire i provede dosljednu, ujednačenu i sustavnu politiku uključivanja u cijelom sustavu europskih škola kojom se osigurava kvalitetno uključivo obrazovanje, izbjegava isključenost zbog invaliditeta, osigurava razumna prilagodba, prilagođava omjer učitelja i učenika, upotrebljava fleksibilan kurikulum, znatno povećava broj kvalificiranog odgojno-obrazovnog osoblja i osoblja za psihološku potporu te pružaju orijentacijske i mentorske usluge; poziva na postizanje napretka u priznavanju ishoda učenja učenika s posebnim potrebama, invaliditetom ili razlikama u učenju certifikatima ili diplomama na kraju školovanja ako ne pohađaju europsku maturu; potiče uvođenje indeksa uključenosti u sustav europskih škola;
27. poziva Odbor guvernera i Ured glavnog tajnika europskih škola da potiču sigurno okruženje za učenje u kojem nije dopušten nijedan oblik nasilja te da ojačaju borbu protiv vršnjačkog nasilja i kibernasilja u sustavu europskih škola razvijanjem usklađenog pristupa na razini cijele škole koji uključuje podizanje razine osviještenosti, osposobljavanje, smjernice za djelovanje u slučaju vršnjačkog nasilja na internetu i izvan njega, promicanje sustava istorazinske potpore koji uključuje aktivne i dobro obučene nastavnike i roditelje te jasan i provediv sustav sankcija na svim razinama;

28. poziva Odbor guvernera i Ured glavnog tajnika europskih škola da procijene uključivanje modula strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (SOO) u sustav europskih škola, da uspostave partnerstva s ustanovama za strukovno obrazovanje i osposobljavanje i istraže mogućnost osnivanja akreditiranih europskih škola za strukovno obrazovanje i osposobljavanje diljem Europske unije;
29. ustraje u tome da je potrebno osigurati potpuno, visokokvalitetno obrazovno iskustvo za sve učenike, posebno na njihovu materinjem jeziku i za učenike bez jezičnog odjela i u osnovnom i u srednjem obrazovanju; traži od Odbora inspektora da se savjetuje s učenicima, nastavnicima i roditeljima o učinku smanjenja broja nastavnih jedinica i predmeta ili povezivanja različitih razina nastave kad je broj učenika ispod praga;
30. poziva Odbor inspektora da periodično preispituje poučavanje drugog i trećeg jezika na temelju najnovijih pedagoških smjernica o uvođenju čitanja i pisanja u rano obrazovanje, kooperativne metode poučavanja i prikladnost diferenciranog učenja kako bi se osiguralo da učenici svih dobnih skupina uživaju u učenju jezika;
31. poziva na veću mobilnost učenika i nastavnika unutar sustava europskih škola te u druge školske sustave i iz njih, ako i na ažuriranje postojećih kurikuluma u cilju daljnjeg jačanja europske dimenzije, primjerice preispitivanjem programa europske povijesti, uključujući ulogu manjina, podučavanjem građanskog odgoja kao samostalnog predmeta, uključivanjem „europskih sati” na svim obrazovnim razinama, s naglaskom na važnosti europske baštine i vrijednosti, te razvojem poduzetništva i mekih vještina; ustraje u zadržavanju trenutačnog vjerskog i etičkog obrazovanja;
32. poziva Odbor guvernera da potakne učenje o okolišu i digitalno obrazovanje u sustavu europskih škola, među ostalim provedbom europskog okvira kompetencija za održivost i okvira digitalnih kompetencija, ustraje u poboljšanju poučavanja zelenih i digitalnih vještina te potiče sustav europskih škola da sudjeluje u inicijativama kao što je europska potvrda o digitalnim vještinama, uz istodobno vrednovanje tradicionalnih metoda učenja u okviru kojih se upotrebljavaju tiskane knjige i borbe protiv digitalne isključenosti;
33. predlaže da se svake godine organizira proslava na kojoj bi se razmjenjivale najbolje pedagoške prakse, dijelilo znanje među školama, nastavnicima i učenicima te predstavljali njihovi radovi i projekti širem sustavu, te predlaže da se na proslavu pozivaju nacionalni predstavnici iz područja obrazovanja kako bi se podigla razina osviještenosti o sustavu europskih škola;
34. poziva na uspostavu formalne zajednice bivših učenika sustava europskih škola i provođenje mjera za podizanje razine osviještenosti o njoj te na prikupljanje podataka o daljnjem obrazovanju učenika nakon stjecanja diplome, s mandatom Urea glavnog tajnika europskih škola za prikupljanje anonimiziranih informacija;*Izgleđi*
35. traži da financijski doprinosi EU-a sustavu europskih škola čine zasebnu proračunsku stavku u budućim proračunima EU-a kako bi se povećala transparentnost, osiguralo strateško planiranje i olakšao parlamentarni nadzor u okviru postupka davanja razrješnice, te traži da se sustav europskih škola uključi u daljnji razvoj europskog prostora obrazovanja i da se oba ta sustava tijesno povežu;

36. izražava želju da sustav europskih škola postane dobar primjer za visokokvalitetno višejezično i multikulturno obrazovanje u Europi i izvan nje te da dokaže da se ideja „ujedinjeni u raznolikosti” može konkretno manifestirati u području obrazovanja; traži od svih dionika da zajednički rade na postizanju tog cilja, među ostalim pojačanom suradnjom s akreditiranim europskim školama čija su uključenost i razvoj ključni za cijeli sustav; poziva na ponovnu procjenu akreditiranih europskih škola kako bi se procijenili načini proširenja područja primjene sustava europskih škola na sve države članice uvođenjem fleksibilnijih postupaka i zahtjeva za akreditaciju škola uz istodobno poboljšanje osiguranja kvalitete i inspekcije;
37. izražava želju da Europski parlament bude zastupljen u Odboru guvernera i poziva na osnivanje neovisnog vanjskog stručnog tijela koje bi istražilo i predložilo alternativne modele upravljanja te preispitalo Konvenciju o Statutu Europskih škola i mogućnost zamjene međuvladinog pravnog statusa škola nads nacionalnim europskim modelom;
- o
- o o
38. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.

OBRAZLOŽENJE

I. Trenutačno stanje

Sustav europskih škola nastao je pedesetih godina 20. stoljeća, u doba Europske zajednice za ugljen i čelik. Nasljeđe tog sustava sadržano je u riječima Marcela Decombisa (1916. – 2003.), tadašnjeg ravnatelja Europske škole u Luxembourg, koje su i danas od značaja za Europsku uniju.

„[...] odgajani u zajedništvu, od djetinjstva neopterećeni razornim predrasudama, upoznati sa svim sjajnim i pozitivnim aspektima različitih kultura, shvatit će, sazrijevajući, da pripadaju zajedno. Gledajući i dalje na vlastitu zemlju s ljubavlju i ponosom, postat će Europljani, obrazovani i spremni dovršiti i učvrstiti rad svojih očeva kako bi ujedinjena i uspješna Europa postala stvarnost.“

Europske institucije, uključujući Europski parlament, odlučile su unaprijediti taj obrazovni model. Sustav europskih škola na temelju međuvladine konvencije dosad je osnovao 13 europskih škola u šest različitih zemalja, koje je u školskoj godini 2022. – 2023. pohađalo 28 765 učenika, te 22 akreditirane europske škole.

U izvješću PISA za škole za 2022. potvrđuju se prednosti europskih škola, posebno u pogledu pružanja visokokvalitetnog višejezičnog obrazovanja sa snažnom europskom dimenzijom djeci osoblja europskih institucija, dok se u isto vrijeme sve više otvaraju prema drugim kategorijama učenika. Sustav europskih škola nudi visokoučinkovitu vrstu obrazovanja, koja je po svojoj prirodi i u suštini europska i koja bi trebala biti primjer za svaki obrazovni sustav u Europskoj uniji.

Trenutno svjedočimo posebnom zamahu u području obrazovanja s obzirom na to da je ulaganje u obrazovanje visoko na popisu europskih prioriteta. Uzastopne krize kroz koje prolazi Europska unija stvorile su mnoge probleme, ali su također pozitivno utjecale na integraciju EU-a, njezino jedinstvo i stratešku autonomiju. Primjerice, pandemija bolesti COVID-19 dovela je Europsku uniju na digitalni put osiguravanja pedagoškog kontinuiteta koji ima svoje prednosti i ograničenja. Osim toga, potaknula je obrazovne zajednice da u potpunosti iskoriste potencijal alata IKT-a za razmjenu informacija, obrazovanje i osposobljavanje, čak i izvan vlastitih ustanova i preko granica. Obrazovanje i osposobljavanje postali su ključni za europsku otpornost i suverenost u mjeri u kojoj to nikad nisu bili.

S obzirom na temeljni izazov borbe za pluralističko društvo europski donositelji odluka postavili su si zajednički cilj da Europska unija postane obrazovna sila uspostavom europskog prostora obrazovanja, a europske škole morale bi činiti sastavni dio te inicijative. Sustav europskih škola blago je koje ne bi trebalo skrivati; trebao bi zasjati i prelitati se na naše nacionalne obrazovne sustave. Treba ga smatrati sigurnim prostorom za razvoj zajedničke pedagoške kulture i za stvarnu razmjenu dobrih praksi. Europska matura mogla bi se koristiti u postupku uzajamnog priznavanja školskih diploma. Time će se Europskoj uniji pomoći da ostvari svoje nove obrazovne ambicije koje su vidljive u udvostručenju sredstava za program Erasmus+ za razdoblje 2021. – 2027. i u osnivanju akademija za stručno usavršavanje nastavnika. Učenici sustava europskih škola često će reći sljedeće: „U svakoj ćete školi naći

mali dio Europe.” Ipak, svi bismo mi, kao akteri u tom području i donositelji političkih odluka, trebali iskoristiti priliku i pobrinuti se da to postane stvarnost u svim školama diljem Europske unije.

II. Procjena izvjestiteljice

Studija o sustavu europskih škola koju je naručio Odbor za kulturu i obrazovanje Europskog parlamenta¹, kao i opsežna savjetovanja s dionicima² ukazuju na to da postoje brojna područja u kojima sustav europskih škola zaista ostvaruje sjajne rezultate. Međutim, i dalje postoje velike poteškoće u području rukovođenja, upravljanja i financiranja koje umanjuju potencijal sustava i negativno utječu na cijelu školsku zajednicu. Te poteškoće odnose se na pravna pitanja, resurse, infrastrukturu, zapošljavanje osoblja i elemente obrazovne i pedagoške kvalitete, čime se ističe velika potreba za reformom.

Okvir upravljanja sustava europskih škola, koji je uređen međuvladinom konvencijom, ima svoje dobre strane. Njime je stvoreno kvalitetno obrazovanje na visokoj razini vođeno vrijednostima i načelima Europske unije. Međutim, tijekom godina postao je žrtva brzog razvoja i širenja sustava europskih škola. Sustav upravljanja sustavom europskih škola dosegno je svoje granice u pogledu rješavanja problema i uvođenja odgovarajućih promjena. Razlog tome su strukture i mehanizmi pod kontrolom vlade koji zahtijevaju snažniji pedagoški nadzor, odgovarajuću uključenost Europske komisije i pojačan nadzor Europskog parlamenta.

Dionici su jednoglasno izjavili da se ponose jedinstvenošću obrazovnog modela koji okuplja europsko jedinstvo, raznolikost i identitet na jednom mjestu, ali su također izrazili zabrinutost. Time se potvrđuje da bi sustav europskih škola mogao funkcionirati mnogo bolje. Prema mišljenju većine dionika međuvladina konvencija više nije svrsishodna. Zahtjev u pogledu jednoglasnosti otežava promjene i vidljiv je jasan nedostatak odgovornosti i nadzora. Nadalje, države članice ne uspijevaju uputiti nastavnike na rad u inozemstvu na odgovarajućoj razini, škole u Bruxellesu su prenapučene te bi Komisija trebala više djelovati kao suvlasnica sustava europskih škola. Sustav često nema snažnu pedagošku perspektivu, a naglasak bi osim na proračunskim pitanjima trebao biti na poučavanju i učenju. Sustav europskih škola treba modernizirati, a njegovi kurikulumi trebali bi se brže prilagođavati trenutačnim globalnim i geopolitičkim izazovima, stvarnim okolnostima i tranzicijama. Neki dionici tvrde da su njihova mišljenja saslušana, ali to nije nužno dovelo do djelovanja, osim kad bi izvršili golem pritisak. Postoje radne skupine koje dobro funkcioniraju i daju nove ideje, ali nemaju odgovarajuća sredstva za razvoj izvedivih prijedloga koji bi doveli do konkretnih rezultata.

Europski parlament posljednji je put izvijestio o sustavu europskih škola 2011. Već se u tom izvješću govorilo o glavnim problemima, ali vrijeme je pokazalo da postoje očita ograničenja u pogledu sposobnosti sustava europskih škola da provede te preporuke. Izvjestiteljica je stoga uvjerena da bi Europski parlament trebao pomoći u stvaranju nove vizije za budućnost sustava europskih škola. Kako bi se taj jedinstveni obrazovni model poboljšao, potrebna je veća razina odgovornosti, inovacija u upravljanju i političke volje za poticanje pedagoške

¹ [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/hr/document/IPOL_STU\(2022\)699647](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/hr/document/IPOL_STU(2022)699647).

² Izvjestiteljica je posjetila Europsku školu Bruxelles II. (Woluwe) i sastala se sa sljedećim dionicima: glavnim tajnikom i zamjenikom glavnog tajnika sustava europskih škola, predstavnicima irskog predsjedništva u Odboru guvernera i Odboru inspektora, direktorima i zamjenicima direktora tradicionalnih i akreditiranih europskih škola, Međuškolskim odborom za poučavanje te članovima organizacija Interparents i COsup.

izvrsnosti. Zbog toga ovo izvješće, potaknuto kolektivnom vizijom koja je proizašla iz savjetovanja, nije prvenstveno usmjereno na pružanje odgovora, već daje sudionicima sustava europskih škola smjernice i instrumente za stvaranje vlastitih rješenja. Izvjestiteljica nastoji uspostaviti veću fleksibilnost i pružiti konkretna sredstva za djelovanje kako bi sustav europskih škola postao glavni pokretač vlastitog razvoja.

Kad je riječ o pedagogiji, izvjestiteljica je primijetila da su godine ulaganja obogatile sustav, ali i da su potrebni dodatni naponi kako bi čak i ulagači ostvarili korist. U ovom trenutku trajno stručno usavršavanje i razmjena najboljih pedagoških praksi unutar i izvan sustava europskih škola nemaju u dovoljnoj mjeri središnju ulogu. Ti aspekti previše ovise o dobroj volji, a zapravo bi trebali biti institucionalizirani i stavljeni u samu srž identiteta škola. Kad je riječ o europskom prostoru obrazovanja, izvjestiteljica traži jasno jačanje pedagoškog razvoja i uspostavu formalnih struktura za razmjenu najboljih praksi koje uključuju nastavnike i inspektore. Sustav europskih škola mora iskoristiti iskustvo koje nastavnici stječu tijekom vremena provedenog u tim školama tako što će im se pružiti prilika da kasnije postanu voditelji osposobljavanja u svojim zemljama. Posebnost učitelja i nastavnika u europskim školama njihova je izloženost različitim obrazovnim pristupima koji vode do promišljene prakse. Oni bi upravo to trebali prenijeti svojim nacionalnim kolegama. Osim toga, samo će sistematizacija doprinosa sustava europskih škola protoku razmjena među 27 nacionalnih obrazovnih sustava dovesti do toga da sustav europskih škola postane pokretač obrazovnih promjena u Europskoj uniji. Sustav europskih škola bi, primjerice, mogao biti ključan akter u uspostavi europskog modula za nastavnike koji će biti dio početnog strukovnog osposobljavanja nastavnika diljem Europske unije. Potrebna su samo minimalna dodatna ulaganja kako bi sustav postao legitimniji, privlačniji, korisniji i vidljiviji diljem Europe.

Izvjestiteljica naglašava da je Europska unija zapravo stvorila zapanjujući i živući „laboratorij”: „laboratorij” s visokokvalitetnim višejezičnim obrazovanjem i vrlo uspješnim učenicima koji stvara istinsko europsko osoblje, nastavnike i inspektore koji su pedagoška snaga sustava. To je mjesto nacionalnog identiteta i snažnog osjećaja pripadnosti Europi, koje se temelji na kurikulumu koji poštuje nacionalne sustave, a istodobno je rezultat obrazovnih razmjena na području cijele Europe. Naposljetku, sustav europskih škola zajednica je koja je voljna preuzeti misiju obogaćivanja nacionalnih sustava svojom europskom pedagoškom kulturom, inovativnim praksama i snažnom usmjerenosti na učenje jezika.

Izvjestiteljica se zalaže za to da se sustav europskih škola podvrgne korjenitoj revoluciji kako bi s vremenom mogao nastaviti napredovati. To podrazumijeva radikalnu preobrazbu filozofskih temelja sustava, poboljšanje njegove privlačnosti i povećanje broja korisnika sustava proširenjem njegovih pogodnosti na mlade u Europi, čak i ako ne pohađaju jednu od tih škola, te na Europsku uniju u cjelini. U srednjoročnom i dugoročnom razdoblju sustav europskih škola možda će morati zamijeniti postojeći model upravljanja sustavom sličnim sustavu europske zajednice. Očito je da je ulaganje u tradicionalne europske škole, kao i u akreditirane europske škole, ulaganje u Europsku uniju u cjelini.

Izvjestiteljica želi izraziti potporu obrazovnoj zajednici sustava europskih škola, posebno dionicima koji su se sastali tijekom savjetovanja, te ženama i muškarcima koji svakodnevnim radom pokušavaju učiniti škole boljim mjestom. Na taj način doprinose tome da Europa postane obrazovna sila u službi budućnosti naše djece.

INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU

Datum usvajanja	25.5.2023
Rezultat konačnog glasovanja	+: 22 -: 0 0: 1
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Asim Ademov, Andrea Bocskor, Ilana Cicurel, Tomasz Frankowski, Sylvie Guillaume, Hannes Heide, Petra Kammerevert, Niyazi Kizilyürek, Predrag Fred Matić, Martina Michels, Niklas Nienaß, Peter Pollák, Andrey Slabakov, Massimiliano Smeriglio, Sabine Verheyen, Milan Zver
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Isabella Adinolfi, João Albuquerque, Marcel Kolaja, Salima Yenbou
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 209. st. 7.	Alexander Alexandrov Yordanov, Karen Melchior, Eleni Stavrou

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU

22	+
ECR	Andrey Slabakov
PPE	Asim Ademov, Isabella Adinolfi, Alexander Alexandrov Yordanov, Tomasz Frankowski, Peter Pollák, Eleni Stavrou, Sabine Verheyen, Milan Zver
Renew	Ilana Cicurel, Karen Melchior, Salima Yenbou
S&D	João Albuquerque, Sylvie Guillaume, Hannes Heide, Petra Kammerevert, Predrag Fred Matić, Massimiliano Smeriglio
The Left	Niyazi Kizilyürek, Martina Michels
Verts/ALE	Marcel Kolaja, Niklas Nienaa

0	-

1	0
NI	Andrea Bocskor

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani